

Rapport Dialog- og arbeidsmøter

Bærekraft i Larvik – kommuneplanens samfunnsdel 2020 - 2032

Innholdsfortegnelse

1	INNLEDNING OG BAKGRUNN	3
2	INNLEDENDE ARBEIDSMØTE MED FORMANNSKAPET	4
3	ARBEIDSMØTE MED RÅDENE	5
4	DIALOGMØTER I LOKALOMRÅDER	6
5	ARBEIDSMØTER FOR LEDERE NIVÅ 1 OG 2 I LARVIK KOMMUNE.....	10
6	ELEVRÅDSSAMLING I SLIPERIET	10
7	DIALOGMØTE MED ELEVER FRA KOMBINASJONSKLASSEN	11
8	DIALOGMØTE MED ELEVER FRA VOKSENOPPLÆRING.....	12
9	DIALOGKONFERANSER I BARNEHAGENE.....	12
10	OPPSUMMERENDE ARBEIDSMØTE MED FORMANNSKAPET	13
11	OPPSUMMERING OG KONKLUSJON	15

1 Innledning og bakgrunn

I forbindelse med rullering av kommuneplanens samfunnsdel ble det utarbeidet en medvirkningsstrategi som del av planarbeidet. 6. februar ble medvirkningsstrategien vedtatt i Formannskapet, som er definert som kommuneplanutvalg for planarbeidet.

I planprogram for Kommuneplanens samfunnsdel 2020 – 2032 er det presisert at FNs bærekraftsmål skal legges til grunn for planarbeidet og at planen skal bygges opp i samsvar med de 17 bærekraftmålene. Hensikten med dette er blant annet at målene er gjenkjennbare over tid og at de gjelder på alle nivå fra lokale til internasjonale arenaer. Bærekraftmålene er relevante både i offentlig, frivillig og privat sektor. Samtidig er temaet satt tydelig på agendaen i skolen. Bærekraft vil dermed få økt oppmerksomhet og bli en naturlig del av de unges samfunnsforståelse.

Når vi legger FNs bærekraftsmål til grunn for kommuneplanens samfunnsdel er det viktig at kommunen gjør en innsats for å skape oppmerksomhet på disse også utenfor politisk og administrativ virksomhet. Alle samfunnsaktører og arenaer må mobiliseres for å fremme bærekraftig utvikling. Som organisasjon må kommunen derfor både formidle, etterspørre og handle i tråd med bærekraftmålene.

For å komme i gang med dette arbeidet er det lagt opp til en rekke dialog- og arbeidsmøter. Det har vært flere formål med disse møtene:

- Vekke nysgjerrighet og interesse for bærekraftmålene som sådan.
- 17 mål er for mange å satse på samtidig. Det er derfor viktig å prioritere de målene som betraktes som de viktigste for Larviksamfunnet i den kommende planperioden.
- Innholdet i bærekraftmålene skal tilpasses Larvik. Målene må brytes ned slik at de kan få en lokal betydning og forankring. Vi ønsket innspill på hva som er relevant for Larvik knyttet til målene.
- Skape forståelse for at bærekraftig utvikling forutsetter felles innsats;

INGEN KAN GJØRE ALT – ALLE KAN GJØRE NOE!

Figuren nedenfor illustrerer grad av involvering, og i denne sammenheng befinner vi oss midt i trappa.

Totalt er det gjennomført tolv møter fordelt på formannskapet, rådene, lokalmiljøer og skoleelever. I tillegg har rådmannens ledergruppe og alle virksomhetsledere i kommunen gjennomført møter med samme formål. Barnehagene har hatt sitt eget opplegg i regi av egne ansatte, men i samarbeid med planteamet. Dermed har det vært deltakelse fra innbyggere i alderen fem til nærmere nitti år i arbeidet med å sette fokus på og prioritere bærekraftsmål for den kommende planperioden i Larvik kommune.

Denne rapporten viser hvordan møtene er lagt opp og hva som har kommet fram i prosessen.

2 Innledende arbeidsmøte med Formannskapet

Som oppstart til arbeid med bærekraftmålene ble Formannskapet innkalt til et arbeidsmøte. Formålet med møtet var å sette bærekraftmåla i fokus og å få en foreløpig pekepinn/anbefaling fra politikerne på hvilke mål de oppfatter som viktige å prioritere i den kommende planperioden.

I tillegg til medlemmer i formannskapet deltok fire elever fra Thor Heyerdahl videregående skole. Det ble arrangert et pizzamøte med elevene i forkant, slik at de kunne være forberedt på hva som skulle foregå.

Gunnar Ridderstrøm var hentet inn som prosessleder. Han hadde også bistått med forberedelser til prosess og innhold.

Møtet ble gjennomført i Blåboksen i Bølgen kulturhus 23. januar. De ulike representantene ble fordelt i fire grupper på tvers av partitilhørighet. Elevene valgte å sitte med hver sin gruppe. Administrasjonen var representert med en bordvert og en sekretær i hver gruppe. Alle gruppene hadde en skjerm på bordet slik at de kunne følge med på og sikre det som ble notert underveis.

AoK hadde laget magnetavler med bærekraftmål og kategorier for prioritering. Dette ga deltakerne mulighet til å justere plassering av bærekraftmåla slik at de kunne tilpasses utvikling i dialogen.

Møtet ble åpnet med en innledning om det forestående planarbeidet og bakgrunnen for fokus på bærekraft. Det ble i tillegg vist en film fra klimatoppmøtet i Katowice i desember 2018, der miljøaktivisten Greta Thunberg holdt et innlegg om behovet for å iverksette tiltak umiddelbart.

Møtet var delt inn i to arbeidsøkter med hver sin oppgave:

Konkretiser hva FNs bærekraftmål innebærer for Larvik.

Det ble gitt 2-3 minutter til å drøfte hvert av måla. Bordverten bidro med å stille spørsmål og sekretæren noterte innspill.

Prioriter de 17 bærekraftmåla etter hva dere mener bør prioriteres de neste 12 åra i Larvik.

Gruppene plasserte bærekraftmåla på magnetavlene i de kategoriene de mente var mest aktuelle ut fra drøftingen i forkant. Det var samtidig rom for å gjøre endringer dersom det skulle vise seg aktuelt. Følgende fire kategorier var mulige prioriteringsalternativer:

- Svært viktig – må med i planen
- Viktig – bør med i planen
- Ikke så viktig nå
- Prioriteres ikke i denne planperioden

Til slutt presenterte hver gruppe sine prioriteringer i plenum.

Oppsummering:

- Det ble oppfattet som svært positivt at elevene fra Thor Heyerdahl deltok i møtet. De ble tatt godt imot av politikerne og bidro aktivt med sine synspunkter i prosessen.
- I etterkant av møtet ga elevene uttrykk for at det var en positiv erfaring som ga mersmak.
- Det var en generelt positiv stemning i møtet.
- Det ble gitt uttrykk for at det var nyttig å gå igjennom hvert enkelt mål – det åpner for flere perspektiver på temaer som i utgangspunktet kan virke lite aktuelle.
- Prosessen fungerte ganske bra. For noen av gruppene ble det imidlertid en utfordring å fordele tiden godt på de ulike målene i første økt. Innspill: styre tiden fra stor skjerm i plenum.
- Noen bærekraftsmål pekte seg klart ut som aktuelle å prioritere for alle gruppene:

Bærekraftsmål	Svært viktig - må med i planen
4: God utdanning	4
1: Utrydde fattigdom	3
3: God helse	3
11: Bærekraftige byer og samfunn	3

Notater som ble gjort under prosessen og fullstendig oppsummering av prioriteringene følger som vedlegg til denne rapporten.

3 Arbeidsmøte med rådene

Innvandrerrådet, Råd for funksjonshemmede og Eldrerådet fikk informasjon om arbeid med Kommuneplanens samfunnsdel og hvordan arbeidet skulle legges opp med hensyn til prosess og involvering. I den sammenheng ble det uttrykt ønske om å arrangere et arbeidsmøte med alle rådene samlet, tilsvarende det som hadde vært med Formannskapet.

Etter avtale med ordfører og rådenes ledere ble rådsmedlemmene innkalt til arbeidsmøte 28. februar. Dette ble gjennomført i Galleriet i Bølgen kulturhus, der det er lagt opp til god tilgjengelighet for personer med funksjonsnedsettelse. Opplegg for teleslynge var bestilt på forhånd. Kaffe, te, vann og frukt ble satt fram. Deltakerne ble spurt om det var akseptabelt å bli fotografert, og noen valgte å reservere seg.

Deltakerne ble fordelt på fire grupper med representanter fra de ulike rådene, og så likt som mulig fordelt på kjønn. Møtet foregikk i hovedsak på samme måte som med Formannskapet, med unntak av skjerm på bordet. Administrasjonen hadde en representant ved hvert bord, som ivaretok rollen som bordvert og sekretær. Prosjektleder styrte tiden gjennom å vise bærekraftmålene på stor skjerm og bytte hvert tredje minutt. Det ble varslet 30 sekunder før hvert bytte slik at alle kunne få tid til å avrunde drøftingen til hvert bærekraftmål. En oversikt med alle 17 målene var lagt på bordene slik at det skulle være mulig å ta et tilbakeblikk eller orientere seg mot neste mål dersom det skulle være aktuelt. Etter at bærekraftmålene var plassert i de fire kategoriene på magnettaflene, presenterte og begrunnet hver gruppe sine prioriteringer i plenum. Møtet ble gjennomført innenfor tidsrammen på to timer.

Oppsummering:

- Det var en generelt bra stemning i møtelokalet og godt engasjement i dialogen.
- Prosessen fungerte bra. Deltakerne var hele tiden orientert om tidsbruk.
- Mange ulike innspill ble fremmet i dialogen ved bordene.
- Opplegg for teleslynge fungerte ikke tilfredsstillende for den som hadde størst behov.
- De høyest prioriterte målene sammenfalt i stor grad med de som ble prioritert av Formannskapet:

Bærekraftmål	Svært viktig - må med i planen
3: God helse	4
4: God utdanning	4
11: Bærekraftige byer og samfunn	3

4 Dialogmøter i lokalområder

I perioden 6. – 20. mars ble det gjennomført seks dialogmøter i lokalområdene Svarstad, Kvelde, Helgeroa, Stavern, Tjølling og Larvik sentrum. Disse er definert som del av senterstrukturen i arealplanen; lokal-, område- og regionsenter. Tilstøtende områder ble også invitert; Hvarnes til Kvelde, Styrvold til Svarstad, Nevlunghavn til Helgeroa, Valby til Tjølling og Jordet til Stavern. Øvrige områder ble invitert til møtet i Larvik sentrum, for eksempel Rødbøl, Veldre, Østre Halsen osv.

Opplegget ble forhåndsomtalt i Østlands-Posten, og det ble lagt ut informasjon på kommunens nettsider og Facebooksider.

Kommuneplanteamet innhentet kontaktinformasjon til FAU-ledere ved skolene, SU-ledere i barnehagene og ledere i lokale lag og foreninger, med særlig fokus på de som har barn og unge som målgruppe. Disse ble kontaktet både på telefon og e-post, fikk informasjon om formål og opplegg og ble oppfordret til å invitere med seg deltakere til dialogmøte. Responsen var svært positiv; mange ga uttrykk for at det er viktig å sette fokus på bærekraftmålene.

Totalt deltok 18 grupper med 3-5 deltakere i dialogmøtene som ble gjennomført med en tidsramme på to timer. Dato og tidspunkt ble tilpasset lokale behov, og møtene ble avholdt i lokaler som var egnet til formålet, med god plass og tilgang til skjerm eller projektor. Det ble satt fram kaffe, te, frukt og twist.

Larvik Kommune inviterer til

DIALOGMØTE

TEMA:

BÆREKRAFT

I LARVIK KOMMUNE FRAM MOT 2032

Sted: Bryggerhuset i Klokkegården|

Dato: Onsdag 6. mars

Tidspunkt: 18:00 – 20:00

Vi serverer kaffe, te og frukt.

VELKOMMEN!

Kommuneplanteamet var som regel representert med to personer på dialogmøtene. Gruppene fikk hvert sitt arbeidsark med alle bærekrafts-symbolene og plass til notater. Disse ble samlet inn i etterkant av møtet. Etter en kort innledning fikk gruppene samme oppgave som Formannskapet og rådene; tre minutter til å diskutere hva hvert av de 17 bærekraftmålene betyr i/for Larviksamfunnet og hvordan Larviksamfunnet kan bidra til å nå globale mål. Deretter fulgte prioritering av mål i de fire kategoriene på magnettavler. Til slutt presenterte gruppene sine resultater og forklarte hvordan de hadde resonnert seg fram til prioriteringene.

Oppsummering:

- Varierende oppmøte, men stort engasjement og høy aktivitet i møtene.
- Prosessen fungerte bra. Flere deltakere meddelte at avgrensningen på tre minutter til hvert bærekraftsmål bidro til at de holdt fokus på det de skulle. Tidsrammen var på to timer var tilstrekkelig.
- Flere deltakere ga uttrykk for at de fikk økt forståelse for hva bærekraftmålene innebærer både lokalt og globalt. Mål som tidligere hadde blitt oppfattet som lite relevante fikk ny mening. Dette bidro til at mange opplevde det vanskelig å prioritere mål i kategoriene *Ikke så viktig nå* og *Prioriteres ikke i denne planperioden*.
- Det ble fremmet mange innspill til bærekraftmålene på arbeidsarkene. Disse kan gi en pekepinn på hvilke innsatsområder befolkningen er opptatt av.

Høyest prioritert i Svarstad 06.03. – tre grupper:

Bærekraftsmål	Svært viktig - må med i planen
3: God helse	3
17: Samarbeid for å nå målene	3
4: God utdanning	2
8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst	2
9: Innovasjon og infrastruktur	2
13: Stoppe klimaendringene	2
14: Liv under vann	2
15: Liv på land	2

Høyest prioritert i Helgeroa 11.03. – tre grupper:

Bærekraftsmål	Svært viktig - må med i planen
3: God helse	3
4: God utdanning	3
14: Liv under vann	3
8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst	2
11: Bærekraftige byer og samfunn	2
9: Innovasjon og infrastruktur	2
13: Stoppe klimaendringene	2
17: Samarbeid for å nå målene	2

Høyest prioritert i Stavern 12.03. – to grupper:

Bærekraftsmål	Svært viktig - må med i planen
4: God utdanning	2
9: Innovasjon og infrastruktur	2
17: Samarbeid for å nå målene	2
1: Utrydde fattigdom	1
3: God helse	1
9: Innovasjon og infrastruktur	1
11: Bærekraftige byer og samfunn	1
12: Ansvarlig forbruk og produksjon	1
14: Liv under vann	1

Høyest prioritert i Tjølling 18.03. – to grupper:

Bærekraftsmål	Svært viktig - må med i planen
4: God utdanning	2
17: Samarbeid for å nå målene	2
1: Utrydde fattigdom	1
3: God helse	1
8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst	1
9: Innovasjon og infrastruktur	1
11: Bærekraftige byer og samfunn	1
13: Stoppe klimaendringene	1

Høyest prioritert i Kvelde 19.03. – tre grupper:

Bærekraftsmål	Svært viktig - må med i planen
1: Utrydde fattigdom	3
3: God helse	3
16: Fred og rettferdighet	3
17: Samarbeid for å nå målene	3
4: God utdanning	2
10: Mindre ulikhet	2
11: Bærekraftige byer og samfunn	2

Høyest prioritert i Larvik sentrum 20.03. – fem grupper:

Bærekraftsmål	Svært viktig - må med i planen
4: God utdanning	5
3: God helse	4
8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst	4
12: Ansvarlig forbruk og produksjon	4
17: Samarbeid for å nå målene	4
9: Innovasjon og infrastruktur	3
10: Mindre ulikhet	3
11: Bærekraftige byer og samfunn	3
13: Stoppe klimaendringene	3

5 Arbeidsmøter for ledere nivå 1 og 2 i Larvik kommune

Alle ledere på nivå 1 og 2 i Larvik kommune ble invitert til å delta i arbeidet med å diskutere og prioritere bærekraftsmål. Det ble satt opp totalt seks grupper for nivå 2-ledere på tvers av kommunaltjenesteområder, hvorav en leder ble utpekt som ansvarlig for innkalling og møteledelse. Representanter fra kommuneplan-teamet var tilgjengelig for veiledning og avklaringer ved behov.

Oppgavene ble gjennomført på samme måte som ellers; gjennomgang av de 17 bærekraftmålene med påfølgende prioritering. Magnettavlene ble ikke benyttet i ledergruppene. Det ble i stedet utarbeidet en google-variant. Dette førte til at resultatene kunne registreres umiddelbart. Rådmannens ledergruppe hadde egen prosess på samme måte. Frist for gjennomføring var satt til 10. mars.

Oppsummering:

- Flere deltakere har gitt tilbakemelding om at de opplevde det nyttig og positivt å jobbe med bærekraftmålene på tvers av kommunaltjenesteområder. Det bidro til å se andre perspektivter enn de typisk ville fokusert dersom de skulle gjennomført oppgaven med egne faggrupper.
- Det fungerte bra å benytte google i arbeidet. Resultatene ble tilgjengelige umiddelbart. Dette medførte mindre etterarbeid og enkel tilgang til visualisert framstilling.

6 Elevrådssamling i Sliperiet

Elevrådene fra alle ungdomsskolene i Larvik deltok på dialog-samling i Sliperiet 11. mars. De fikk tilsendt arbeidsoppgaver (vedlegg) i god tid før samlingen slik at de hadde anledning til å forberede seg og involvere øvrige elever.

Totalt deltok ca. 80 elever, fordelt i 11 grupper. I tillegg var en kontaktlærer fra hver skole til stede. I tillegg var kommuneplan-teamet representert med seks personer. Ordfører og rådmann var til stede og ønsket velkommen, før prosjektleder hadde en kort innledning til arbeidet. Det var lagt opp til to arbeidsøkter, og en halvtimes pizzalunsj mellom øktene.

I første økt jobbet elevene i grupper fra egen skole. Oppgaven var å avklare betydningen av de 17 bærekraftmålene før de prioriterte tre bærekraftsmål og utarbeidet argumenter for prioriteringene. Argumentene kunne noteres på gule lapper eller på medbrakt iPad. Tiden ble styrt med tre minutter til hvert bærekraftsmål. Kommuneplanteamet var tilgjengelig for avklaringer underveis.

Andre økt ble lagt opp som verdens kafè, der elevene besøkte inntil fire andre grupper for å spørre om prioriteringer og begrunnelser, for så å gå «hjem», dele det de hadde hørt og eventuelt justere sine egne prioriteringer. Hensikten var at elevene skulle få anledning til å

hente inspirasjon hos hverandre og på tvers av skolene. I tillegg fikk de testet egen argumentasjon og begrunnelse for prioriteringer.

En grafisk tegner var engasjert for å illustrere innspill som kom fram gjennom prosessen. Elevene viste stor interesse for dette og tok seg tid til å se på det ferdige resultatet og diskutere det som kom fram der. Til slutt ble en gruppe utfordret til å si noe om egen prioritering og begrunnelse i plenum. Denne gruppen utfordret neste gruppe som utfordret en ny gruppe inntil det ikke var flere som ønsket å ta utfordringen.

Oppsummering:

- Prosessen fungerte bra, og tidsrammen var tilstrekkelig til å få gjennomført alle fasene
- Flere av elevrådene hadde gjort et solid forarbeid og kom godt forberedt til samlingen
- Det var god stemning og bra engasjement blant elevene
- Dialogen i gruppene var ryddig og bar preg av at elevene viste respekt for hverandre
- Elevene hadde gode argumenter for sine prioriteringer. Mange var opptatt av at flere bærekraftsmål henger sammen og at innfrielse av ett mål kan bidra til å løse andre, f.eks. at god utdanning kan bidra til å bekjempe fattigdom

Bærekraftsmål med høyest prioritet	Antall grupper
13: Stoppe klimaendringene	6
1: Utrydde fattigdom	5
14: Liv under vann	5

7 Dialogmøte med elever fra Kombinasjonsklassen

Kombinasjonsklassen er et innføringstilbud til minoritetsspråklige elever mellom 16 og 20 år, med kort botid i Norge. Tilbudet er et samarbeid mellom Thor Heyerdahl videregående skole og Larvik Læringscenter. Kombinasjonsklassen gir differensiert opplæring i grunnskolefag med hovedvekt på norsk, samtidig som elevene forberedes på hva som forventes i videregående skole.

En gruppe elever fra Kombinasjonsklassen gjennomførte dialogmøte om bærekraftsmålene på skolen. To medarbeidere fra kommuneplanteamet ledet denne, og elevene ble delt inn i fire grupper. På samme måte som elevrådene hadde de først en gjennomgang av de 17 bærekraftsmålene. Deretter prioriterte de tre mål på magnettavler. Til slutt presenterte de dette for resten av klassen. Dette ble gjennomført 1. april.

Oppsummering:

- Elevene stilte mange gode spørsmål
- Det var fint engasjement og høy aktivitet ved magnettavlene
- Elevene argumenterte godt for sine prioriteringer, og var opptatt av hvordan flere mål henger sammen
- Lærerne ga positive tilbakemeldinger på opplegget, og ga uttrykk for at temaet var svært relevant for undervisningen

Bærekraftsmål med høyest prioritet	Antall grupper
4: God utdanning	4
3: God helse	4
13: Stoppe klimaendringene	4

8 Dialogmøte med elever ved Voksenopplæringen

Voksenopplæring gir tilbud om undervisning til voksne som har krav på og som trenger grunnskoleopplæring for å få fullført grunnskole.

Fredag 5. april deltok en gruppe elever i dialogmøte. Dette ble gjennomført i et klasserom på Voksenopplæring og på samme måte som med Kombinasjonsklassen. Fire grupper jobbet med bærekraftmålene.

Oppsummering:

- Prosessen fungerte bra
- Godt engasjement og mange gode innspill fra deltakerne
- Lærer ga uttrykk for at temaet var svært relevant for undervisningen og at opplegget var en fin måte å fremme dialog om temaer som er aktuelle for alle, uavhengig av bakgrunn

Bærekraftsmål med høyest prioritet	Antall grupper
13: Stoppe klimaendringene	3
17: Samarbeid for å nå målene	3
1: Utrydde fattigdom	2

9 Dialogkonferanser i barnehagene

Flere av barnehagene har erfaring med å benytte dialogkonferanse som metode for å sette fokus på aktuelle problemstillinger. De har derfor blitt invitert til å benytte denne tilnærmingen for å få fram barnas tanker om bærekraftmålene. Barnehagene sto fritt til å avgrense antall og velge bærekraftsmål i forkant, gjerne ut fra hva som kunne tilpasses temaer som eventuelt allerede var på deres agenda. Målet var å få fram barneperspektiver og sitater.

10 Oppsummerende arbeidsmøte med Formannskapet

Det samlede resultatet av medvirkningsarbeidet ble sendt til medlemmene i Formannskapet i forkant av det avsluttende møtet 10. april, slik at det skulle være mulig å gjøre seg noen tanker/snakke med partikolleger på forhånd. Samtidig ble de 17 bærekraftmålene med delmål sendt ut, der delmål som betraktes mest relevante for lokalsamfunnet var markert.

Følgende opplegg var planlagt til møtet 10. april:

1. 20 minutter partivis: vurdere og prioritere bærekraftmål.
2. 30 minutter posisjon/oppisjjon: forhandle og prioritere bærekraftmål.
3. 30 minutter samlet: prioritere et begrenset antall bærekraftmål som løftes fram som tydelige anbefalinger for videre arbeid med kommuneplanens samfunnsdel.

Bærekraftmålene skulle vurderes etter to hovedkriterier:

- Fra høy til høyest prioritet i Larvik kommune
- Fra høy til høyest mulighet for å påvirke målet

Formannskapet valgte å starte direkte på oppgave 2. To elever fra Thor Heyerdahl VGS deltok i arbeidet.

Totalt ble seks mål til slutt prioritert, og resultatet ble som følger:

Prioritering oppgave 2: Arbeiderpartiet, Miljøpartiet de Grønne og Senterpartiet

Larvik kommunes mulighet til å påvirke	Høyest	Mål 6: Rent vann og gode sanitærforhold Mål 15: Liv på land Mål 11: Bærekraftige byer og samfunn	Mål 3: God helse Mål 4: God utdanning Mål 9: Innovasjon og infrastruktur Mål 8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst Mål 13: Stoppe klimaendringene Mål 14: Liv under vann Mål 17: Samarbeid for å nå målene
	Mål 10: Mindre ulikhet		
Larvik kommunes mulighet til å påvirke	Høy	Mål 5: Likestilling mellom kjønnene Mål 7: Ren energi for alle Mål 2: Utrydde sult Mål 1: Utrydde fattigdom	Mål 16: Fred og rettferdighet Mål 12: Ansvarlig forbruk og produksjon
	Prioritet i Larvik kommune		
	Høy		Høyest

Prioritering oppgave 2: Høyre, Fremskrittspartiet, Bedre Larvik og Kristelig folkeparti

Larvik kommunes mulighet til å påvirke	Høyest	Mål 11: Bærekraftige byer og samfunn Mål 4: God utdanning Mål 8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst Mål 3: God helse
	Mål 17: Samarbeid for å nå målene	
Høy		Mål 10: Mindre ulikhet Mål 14: Liv under vann Mål 13: Stoppe klimaendringene
	Prioritet i Larvik kommune	
Høy		Høyest

Prioritering oppgave 3: Formannskapet samlet

Larvik kommunes mulighet til å påvirke	Høyest	Mål 3: God helse Mål 4: God utdanning Mål 8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst Mål 17: Samarbeid for å nå målene
		Mål 13: Stoppe klimaendringene Mål 11: Bærekraftige byer og samfunn
Høy	Prioritet i Larvik kommune	
	Høy	Høyest

11 Oppsummering og konklusjon

Alt i alt har 53 grupper deltatt i arbeidet med å prioritere bærekraftsmål før den endelige anbefalingen ble fastsatt av Formannskapet i det siste møtet. Gjennom dialogene har det vært fokus på hva de 17 bærekraftmålene betyr for oss lokalt, og hva vi lokalt kan bidra med for å løse de globale utfordringene. Mange deltakere har gitt tilbakemelding om at de har fått økt forståelse for hva bærekraftmålene omhandler, og at de i større grad ser hvilken betydning de har både i lokalsamfunnet og i den større verden.

Noen mål har fått særlig stor oppmerksomhet, og i den sammenheng har *God utdanning* og *God helse* utmerket seg spesielt. Både unge og voksne har argumentert med at god utdanning er en forutsetning for å løse mange av de andre målene. Det synes å være bred oppfatning om at kunnskap er en sentral faktor for å forstå ulike behov og hvordan disse skal håndteres, både når det gjelder sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft. Samtidig har mange påpekt hvordan god helse henger sammen med blant annet tilgang til arbeid, rent vann og friske råvarer til mat. Psykisk helse og kosthold er eksempler som har blitt hyppig tematisert rundt bordene.

På elevrådssamlingen fikk bærekraftsmål 13: *Stoppe klimaendringene* størst oppslutning. Det ble argumentert med at oppnåelse av dette målet vil gi bedre forutsetninger for å nå flere av de øvrige målene, for eksempel mål 3, 6, 7, 11, 14 og 15. Mål 1: *Utrydde fattigdom* fikk også stor oppslutning fra elevrådene. Ut fra dialogen i gruppene lot det til at de unge har fokus på både global og lokal fattigdom. Mål 14: *Liv under vann* inngikk også blant de tre prioriterte fra elevrådssamlingen. Argumentene her var blant annet havets betydning for alt annet liv på planeten.

De seks målene som er prioritert i Larvik finner vi, med noen variasjoner, også igjen hos andre kommuner og aktører som har valgt FNs bærekraftsmål som grunnlag for sine satsningsområder og planer. Hvert enkelt av de 17 bærekraftmålene er i utgangspunktet viktige. Dette ble tydelig bekreftet da deltakerne i dialog- og arbeidsmøtene diskuterte hva de betyr på lokalt nivå. Larvik kommune kan ikke fraskrive seg noen av dem og må forholde seg til alle 17 målene i sitt arbeid. De prioriterte seks skal imidlertid få et særlig fokus når Kommuneplanens samfunnsdel utarbeides og inngå som del av kunnskapsgrunnlaget for planen, sammen med de 15 temaene som er løftet fram i planprogrammet.

